

สำนึกู

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ข้อ ๑๔๕๐. ๑๔๕๑. ๑๔๕๒. ไม่มีเนาะ ข้อ ๑๔๕๓. นะเขาถามปัญหา

ถาม : ข้อ ๑๔๕๓. มีคำถามค่ะ เมื่อวันลยกระทงที่ผ่านมาคุณแม่สามีป่วยหนักมาก สามีและดิฉันลูกสาวต้องไปนอนเฝ้าที่โรงพยาบาลเพื่อเฝ้าดูไข้หลายวัน คุณแม่ทรมาณมาก พูไม่รู้เรื่อง เพื่อแต่เรื่องบาปกรรม จริงๆ แล้วคุณแม่สามีเป็นคนดีมาก มีชีวิตน่าสงสารเหมือนนิยายน้ำเน่า หมอบอกว่าผลตรวจเป็นปกติทุกอย่าง แต่ดูจากอาการแล้วทุกคนบอกว่าไม่มีทางที่จะกลับมาเหมือนเดิมได้ สามีไม่รู้จะทำอย่างไรจึงจุดธูปอธิษฐานหลวงพ่องค์หนึ่งให้ช่วยเหลือ ตอนนี้คุณแม่สามีออกจากโรงพยาบาลแล้วและอาการดีขึ้น สามีและดิฉันจึงพาลูกสาวไปหาคุณแม่ทุกอาทิตย์ เพราะท่านรักลูกสาวดิฉันมาก จึงไม่ค่อยได้มาราบหลวงพ่ค่ะ

ดิฉันมีคำถาม

๑. ดิฉันเคยปวดท้องมากเหมือนคุณแม่สามีเลย เห็นสีหน้าของหมอก็รู้ได้ว่าดิฉันต้องตายแน่ พยายามคิดถึงบาปกรรมที่ทำไว้ก็นึกไม่ออก คิดแต่ว่าปวดเหลือเกิน สามีก็ให้นึกพุทโธก็ทำไม่ได้ พยายามตั้งสติแล้วนึกถึงหลวงพ่องค์ที่เคยสอนกรรมฐานให้จากนั้นก็กลับไป พอตื่นขึ้นมาก็หายใจเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ดิฉันสงสัยว่าถ้าดิฉันตายไปจริงๆ ที่เคยฝึกกรรมฐานมาทั้งหมดก็จะเปล่าประโยชน์ใช่ไหมคะ เพราะจิตตอนนั้นมันทรมาณมาก เห็นคุณแม่สามีเป็นเหมือนดิฉันแล้วสงสารมาก เราจะกำหนดจิตสุดท้ายของเราอย่างไรคะ มันยากมากถ้าใครไม่เคยเป็นคงไม่รู้

๒. ดิฉันเคยฝึกกรรมฐานมานานหลายสิบปี แต่พอแต่งงานแล้วมีภาระต้องทำเยอะทำให้จิตเสื่อมไปหมดแล้ว ตอนนี้ภาวะเริ่มน้อยลงแล้ว จะกลับมาตั้งใจฝึกใหม่ จะ

เป็นไปได้หรือไม่ สมัยก่อนยังเด็กไม่เคยมีมารผจญ เดียวนี้แต่งงานแล้วต้องพบปะผู้คนมากมาย มีแต่คนคอยดูถูกกีดกันว่าสมาธิของดิฉันไม่ได้เรื่อง ไม่ถูกต้อง แต่ดิฉันฟังที่หลวงพ่อบอกแล้วดิฉันว่าดิฉันมาถูกทางแล้วค่ะ เพราะสมัยก่อนสามารถละขันธ์สมาธิเดินจงกรมได้ตลอดทั้งวัน จึงไม่เข้าใจในสิ่งที่พบเห็น แต่ก็ไม่เคยยึดติดปล่อยมันไป ตอนนี้มีความเข้าใจในภาคทฤษฎีมากขึ้นจากการฟังเทศน์หลวงพ่อบอกเหลือแต่ภาคปฏิบัติเท่านั้นที่กำลังจะพยายามทำอยู่ค่ะ แต่พอแก่แล้วทำไมมันยากเหลือเกิน (นี่ความเห็นของเขานะ)

ตอบ : นี่มันเป็นปัญหาครอบครัว ปัญหาของวิญญูะ ถ้าปัญหาของวิญญูะ ดิฉันเคยป่วยไข้ เข้ามาถึงคำถามนะว่าแม่สามีเคยป่วย แต่เคยป่วยแล้วเราก็ก่อนป่วย พอเราเคยป่วยขึ้นมาเราก็ก่อนป่วยนั้น แล้วคนขาดที่ฟัง ถ้าคนขาดที่ฟัง เห็นไหม พอขาดที่ฟัง เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา ไม่มีที่ฟังก็กระวนกระวาย แต่ถ้าคนมันมีที่ฟังนะ คนมีที่ฟัง การเจ็บไข้ได้ป่วย หลวงตาท่านสอนว่าเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยให้ป่วยคนเดียว ให้ร่างกายมันป่วยไข้ไป แต่จิตใจอย่าไปป่วยกับมัน แต่เวลาร่างกายมันป่วย จิตใจมันก็ป่วยไปด้วย นี่มันเป็นเรื่องธรรมดา

คำว่าธรรมดาของคน ในธรรมะสอนว่าคนเรามีกายกับใจๆ ถ้ากายกับใจ ร่างกายนี้มองเห็นกันได้ แต่หัวใจเรามองเห็นกันไม่ได้ เห็นได้เฉพาะจริตนิสัย นิสัย เห็นไหม นิสัยคนเอาเปรียบคน นิสัยคนจิตใจดี นิสัยคนจิตใจปานกลาง เราดูจากพฤติกรรมของเขาว่านิสัยใจคอเขาเป็นแบบใด แต่นิสัยใจคอมันมาจากจิตใจ มาจากความรู้สึกอันนั้นใจ ถ้ามาจากจิต มาจากความรู้สึกอันนั้น ความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกที่ดีเขาว่าจิตใจคนนี้เป็นคนดี แต่ความรู้สึกที่แสดงออกมาโดยการเอาเปรียบเขาว่าจิตใจคนนี้เป็นคนไม่ดี นี่กายกับใจๆ พอกายกับใจมันก็เกี่ยวเนื่องกัน

คำว่าเรื่องธรรมดา เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมามันก็ป่วยหมดเลยทั้งกายกับใจ แต่หลวงตาท่านเป็นนักปฏิบัติ ท่านบอกเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยให้กายมันป่วยไป ให้กายมันป่วยจิตใจอย่าไปป่วยกับมัน จิตใจของเราเราต้องมีสติ เรามีสติ มีปัญญารู้เท่าทันมัน รู้เท่าทันมัน พอรู้เท่าทันมันจิตใจมันไม่เครียด มันไม่วิตกกังวล นี่การรักษาก็รักษาได้ง่าย เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยก็เจ็บไข้ได้ป่วยร่างกายนี้ หมอเขาก็รักษาไปตามตำราของเขา ใจจิตใจของเรา เรากำหนดรักษาใจเรา โอ๊ย หมอก็รักษาง่าย ให้ความร่วมมือกันมันก็ดีไปหมด แต่ดี

ไปหมดแล้วนะ นี่ดีไปหมดโดยศีลธรรม แต่จริงๆ แล้วคนเราเวลามันต้องซrak ร่ำคร่ำ เป็นธรรมดา แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้องนิพพานไปแล้ว

ฉะนั้น ไอ้เรื่องการเกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นเรื่องธรรมดา ถ้าเรื่องธรรมดาแต่เนี่เรา มีเป้าหมายไปต้องไม่ตาย พอเข้าโรงพยาบาลนะ หมอหายไหม? หมอหายไหม? ก็เราคิดเอง หวังเอง แล้วมันไม่สมความปรารถนา แล้วไม่สมความปรารถนามันก็คืนรนอย่างนี้ไง ฉะนั้น ถ้าเราเข้าไปแล้ว เพราะว่าเรามองนี่นะ ด้วยการมองทุกคนคิดแบบนั้น ว่าชีวิตสามี ชีวิตนำสงสารเหมือนนิยายน้ำเน่า เราไปรู้ถึงประวัติของใครเราก็สงสารไปทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าประวัติของคนบางคน เขาเกิดมาเขามีแต่ประสบความสำเร็จ เขามีแต่ร่มเย็นเป็นสุข อันนั้นก็วาสนาของเขา แต่โดยส่วนใหญ่มันเป็นอย่างนี้ เหมือนนิยายน้ำเน่า เห็นไหม เขาบอกว่าเวลาเขาถูกละครน้ำเน่าๆ ชีวิตจริงน้ำเน่ากว่านั้นนะ ชีวิตจริง แล้วชีวิตจริงแต่ละคนมันก็ไม่เหมือนกัน อันนี้อันหนึ่ง อันนี้พูดถึงว่ามันเป็นเรื่องชีวิตจริง

ฉะนั้น เราเอาชีวิตจริงอันนี้แล้วเราก็มาสลดสังเวช สลดสังเวชถึงชีวิตของคนอื่น แล้วเราก็มาสลดสังเวชชีวิตของเรา นี่เพราะเราเคยเป็น

ถาม : ๑. ดิฉันเคยปวดท้องมากค่ะ เหมือนคุณแม่สามีเลย เห็นสีหน้าหมอก็รู้ว่าดิฉันต้องตายแน่ๆ

ตอบ : จริงหรือ? เวลาคนไข้เนาะ เวลาหมอเขารักษา เวลาวิกฤติขึ้นมาหมอเขาต้องรีบด่วน เราจะบอกว่านะ เวลาไปหาหมอๆ เพราะเราเองเราก็เคยพาญาติไปหาหมอเหมือนกัน ถ้าญาติไปหาหมอ หมอเขานัดพวกเราไปเลย บอกว่าญาติของเราอาการหนักมาก พออาการหนักมาเขารักษา มา หมอเขาเห็นอาการแบบนี้มาตลอด เขาแนะนำว่าให้ทางบ้าน เงินที่จะรักษา ถ้าทำใจได้ เงินที่รักษาเก็บไว้ เพื่อ เพื่อยังมีเงินให้กับญาติพี่น้องดำรงชีวิตต่อไปข้างหน้า แล้วเราบอกว่าทำไมหมอพูดอย่างนั้นล่ะ?

เขาบอกว่าเขาเห็นมาเยอะมาก ที่ว่าเราทำงานมาทั้งชีวิตเลย เก็บหอมรอมริบมาทั้งชีวิตเลย แล้วพอถึงบั้นปลายเราก็จะรักษา ทุ้มรักษา ขายบ้าน ขายรถ ขายทุกอย่างหมดเลย แล้วรักษาตัวเรา พอรักษาตัวเรา ถึงที่สุดแล้วเนาะอาการมันหนักขึ้นๆ เราต้องตายไป ลูกอยู่กับภรรยาต่อไปข้างหน้าเขาจะไม่มีอะไรเลย นี่หมอพูดอย่างนี้นะ พอหมอพูดอย่างนี้บอกว่า เราก็บอกว่าญาติที่เราพามา ญาติที่พามาเขามีเงินที่รักษาได้ เขาบอกว่าไหนเอา

เงินมาคูชิ เราไปกับญาตินะเขาคักเงินให้ดูเลย เพราะตอนนั้นยาเข้มหนึ่งมันพันกว่าบาท แล้วต้องฉีดตลอดไป เขากลับมันจะกินกันไปตลอด

เขาบอกไหนขอคูเงินชิ ก็คักเงินออกมา เขาถามนะ เราได้ยื่นกับหู หมอเขาถามว่าเงินนี้กัมาหรือเปล่า หมอไม่เชื่อ หมอไม่เชื่อว่าเงินนี้เอามาจากไหน เพราะก่อนที่เขาจะรักษาเขาต้องปรึกษากับญาติก่อนว่าจะทำกันอย่างไร บอกนี้ถ้ารักษาไปแล้วมันต้องใช้เงินมากนะ ต้องดูแลกันไปทั้งชีวิตนะ ต้องอย่างนี้นะ แล้วก็ถามว่าทำอย่างนี้ได้ไหม เราจะดูแลกันได้จริงหรือเปล่า ทางญาติบอกว่าดูแลได้ ดูแลได้บอกว่าถ้ามันต้องมีค่าใช้จ่ายอย่างนี้ๆ นะ มีเงินค่าใช้จ่ายหรือเปล่า? มี มีไหนขอคูเงินหน่อย คักเงินออกมาเขาถามเลย เงินนี้กัมาหรือเปล่า นี่เราไปด้วย เพราะญาติของเรา พี่สาวเราเอง ตอนนั้นพี่สาวเราเอง แล้วหมอเขาแนะนำว่าให้ปล่อยเถอะ แต่เราไม่ยอม เราจะรักษากันต่อไป รักษาต่อไป

นี่เขาถามมีสตาจค์หรือเปล่า มันได้ยื่นกับหูเลยนะ พอคักเงินมาให้ดูว่ามีจริงๆ กัมาหรือเปล่า กรณีเช่นนี้คงกรณีที่เขาเคยเห็นมามากไป แล้วนี่เขาเคยเห็นมามาก ฉะนั้นนี่เราพูดถึงว่า เขาบอกว่าเขาเห็นสีหน้าหมอ หมอเขาบอกว่านี่ต้องตายแน่ๆ เลย หมอนี่เวลาเขารักษา ปกตินะหมอเขาเจอคนไข้วิกฤตอย่างนี้มาทุกวัน เราถึงเดือนพระเรานะว่าไปหาหมอๆ เราเป็นพระนะ ๑. เราเป็นพระ ๒. เป็นพระปฏิบัติด้วย

ฉะนั้น เวลาไปหาหมอจิตใจเราต้องเข้มแข็ง เราย่อมารยา เรื่อย่าแบบว่าเจ็บเล็กเจ็บน้อยก็แสดงอาการมันน่าเบื่อ มันเป็นที่น่าเบื่อ เพราะเขาคุ่นเคย เขาทำมาทุกวัน เขาทำมาทุกวัน เขาเห็นทุกวัน ไอ้เรานี่ทั้งชีวิตเรา ถ้าเราเจ็บไข้ได้ป่วย ตายก็จบไข้ไหม แต่นี่เขาเห็นของเขาทุกวัน เราเดือนเขาจะ แต่นี่ไอ้นี้เป็นความคิดของเราเองใจ จิตใจของเราเอง หมอเขาเห็นหน้าเขาบอกต้องตายแน่ๆ เลย นี่ผู้ถามก็บอกว่าก็คิดถึงพุทโธ พุทโธ สามิให้ นึกพุทโธ พอพุทโธก็คิดถึงหลวงพ่ที่เรเคยไปปฏิบัติกับท่านมา กลับไป พอตื่นขึ้นมา กลับบ้านได้เลย กลับบ้านได้เลย

อันนี้แบบว่าถ้าเรามีสติ มีปัญญาะ เรามีสามัญสำนึก ให้มีสามัญสำนึก เรื่องกรณีนี้มันเป็นกรณีผลของวิภูฏะ จิตใจของคนไข้เข้มแข็งนะ หมอนี่เขารักษา ถ้าจิตใจคนเข้มแข็งนะเขาให้ความร่วมมือกับหมอรักษานะ หมอจะชื่นชมคนนั้นเลย จิตใจของคนถ้าจิตใจคนอ่อนแอมันซ็อกเลยนะ พอเจอเข้มนี้เขาร้องแล้ว ยังจะวางยา ฉะนั้น หมอมันต้องมีคนคอยให้กำลังใจตลอด ฉะนั้น สิ่งที่ว่าข้อที่ ๑ มันเป็นเรื่อง เราเห็นว่ามันเป็นเรื่อง

ผลของวิญญูะ เป็นเรื่องธรรมดา ฉะนั้น ที่ว่าพอเห็นแม่สามีป่วย เราเคยป่วยมาแล้ว แล้วเราก็อะเหื่อนใจ มันเป็นเรื่องธรรมดา

ถ้าเรื่องธรรมดามรณานุสติ เราระลึกถึงความตายตลอดเวลา ทำให้จิตใจของเราไม่ฟุ้งซ่านจนเกินไป เพราะถึงเวลามรณานุสติ คำว่ามรณานุสติ เราไม่ใช่แข่งตัวเอง พอบอกว่าเราคิดถึงสิ่งที่ไม่ดีๆ ชีวิตเราจะเจริญรุ่งเรืองได้อย่างไร เราคิดแต่เรื่องมรณานุสติเป็นเรื่องสังฆธรรม ไม่ใช่เรื่องไม่ดี เรื่องสังฆธรรม มันจะทำให้เราไม่โลภจนเกินไป ไม่ฟุ้งซ่านจนเกินไป เราทำด้วยข้อเท็จจริงเป็นวิทยาศาสตร์ นี่ทำสิ่งใดเราก็ต้องมีโครงการ เราต้องมีการศึกษา เราต้องมีการวิจัย เราจะไม่ทำอะไรโดยความโลภ ไม่ทำอะไรโดยความไม่มีสติปัญญา ถ้าเรามีการวิจัย เรามีการศึกษา เราทำสิ่งใดไปความผิดพลาดมันจะน้อยลง แล้วจิตใจของเราก็ไม่เดือดร้อนจนเกินไป

นี่มรณานุสติใจ ถ้ามีมรณานุสติ เห็นไหม สิ่งนี้คิดได้เพื่อประโยชน์กับเราได้ ไม่ใช่บอกว่าคิดอย่างนี้แล้วชีวิตเรามันจะเศร้าหมอง เขาเรียกว่ามีสำนัก สำนักที่ดี สำนักที่รู้ทำให้เราไม่ออกไปนอกเรื่องนอกราว นี่ข้อที่ ๑

ถาม : ๒. ดิฉันเคยฝึกกรรมฐานมา เมื่อก่อนนั้นปฏิบัติได้ดีมากเลย แล้วเดี๋ยวนี้ปฏิบัติมันแย่งๆ

ตอบ : ของนะ คนแก่นี้ คนแก่ๆ อยากจะเป็นวัยรุ่น ไปหาหมอบำบัดตั้งตลอดเวลาเลย แล้วมันเป็นไหมล่ะ? ไม่เห็นมัน มันก็ซร่าคร่ำคร่าเป็นธรรมดา ใ้หนี่ก็เหมือนกัน เมื่อก่อนยังไม่มีการอบครวนี้ภาวนาทั้งวันเลย เดี่ยวนี้พอมีการอบครวแล้วจิตใจเสื่อมหมดเลย แล้วจะกลับมาปฏิบัติใหม่ ก็กลับมาปฏิบัติ ก็ปฏิบัติใหม่ สิ่งนั้น นี่เวลาเราเวียนตายเวียนเกิดในวิญญูะนะ นี่ทุกคนบอกเลยบอกว่าชาตินี้เราปฏิบัติให้ดีเลย แล้วชาติหน้าจะปฏิบัติต่อไป ชาตินี้ปฏิบัติให้ดีเลย แต่เวลาตอนใกล้ตายมันมีอคติ ไปเกิดเป็นอะไรก็ไม่รู้ แล้วพอเกิดขึ้นมาแล้ว มีอคติแล้วก็ปฏิเสธเลย โอ้โฮ เจ็ดเลยนะ ปฏิเสธศาสนาเลย แล้วจะปฏิบัติอะไรต่อไป

นี่เราคิดถึงชาติหน้า ชาติต่อไปนะ ชาตินี้ปฏิบัติชาตินี้ ชาติหน้าจะปฏิบัติต่อเนื่อง แล้วชาติต่อไปจะเป็นพระอรหันต์ไปเลย โอ้โฮ คิดข้ามภพข้ามชาติไปเลย นี่ชาติปัจจุบันนี้ เห็นไหม ตอนที่ยังไม่แต่งงาน โอ๊ย ภาวนาคือดี พอตอนนี้แต่งงานแล้วเสื่อมหมดแล้ว

ชาติเดิวยังเจริญแล้วเสื่อมขนาดนี้เลย นี่คิดถึงชาติหน้า ชาติอื่น ชาติต่อไป นี่ผลของวิญญูะ เวลาเวียนตายเวียนเกิดเอาชาติปัจจุบันนี้ทำให้ดีที่สุด สุกโต ปัจจุบันนี้สุกโต อนาคตมันสุกโต นี่ปัจจุบันนี้ไม่สุกโต สิ่งนี้อคิดมันสุกโต อดีตยังไม่แต่งงาน ภาวนาทั้งวันหามรุ่งหามค่ำได้เลย พอแต่งงานแล้วที่นี้ไม่สุกโต

นี่อดีตเป็นสุกโต ปัจจุบันไม่สุกโตแล้ว แล้วปัจจุบันไม่สุกโตแล้ว แล้วต่อไปจะสุกโตใหม่? จะสงบระงับใหม่? สุกโตคือสุคติ สุคติที่หมาย ที่หมายที่ดีของเรา ถ้าที่หมายที่ดีของเรา เราก้หมายของเราตอนนี้สิ เราหมายในปัจจุบันนี้สิ ถ้าหมายในปัจจุบันมันก็จบไป ฉะนั้น ถ้าจะกลับมาปฏิบัติใหม่เราก้ปฏิบัติของเรา เริ่มต้น เห็นไหม คุณคนเขาทำไรไถนา พอหมดหน้าทำไรไถนา พอหน้านาข้าวต่อไปเขาก้ต้องหว่านต้องไถเหมือนเดิม เขาก้ต้องไถ เขาต้องปรับที่ของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เราก้มาปรับของเรา เรามาตั้งสติ เราก้มาภาวนาของเราไป เรามาคิดที่นี้เมื่อ ๔-๕ ปีที่แล้ว ทำไรไถนาได้ผลดีมากเลย ปีนี้พอไปทำไรไถนา ปีนี้น้ำก็ขาดแคลนทุกอย่างมันก็ไม่สมดุลเลย นี่ผลผลิตปีนี้ไม่เห็นดีเลย แล้วก็คิดถึงว่า ๕ ปีที่แล้ว ๕ ปีที่แล้วก็ผ่านมาแล้ว ๕ ปีที่แล้วนะ สภาวะแวดล้อม แหล่งน้ำทุกอย่างมันดีหมด พอทำดีขึ้นมาทุกคนมาทำอาชีพเดียวกัน เขาก้ดึงน้ำไปใช้หมด น้ำก็ต้องเจือจางกัน เขาก้ต้องแบ่งกัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติเมื่อก่อนเราปฏิบัติของเรา อู้ฮู ปฏิบัติดีมากเลย เดียวนี้จะมาปฏิบัติ นู่นคนนั้นก็ปฏิบัติ คนนี้ก็ปฏิบัติ ที่เราไม่มีเลย นี่ไงสัปปายะนะ สิ่งที่ผ่านมาไปแล้ว มันเป็นอดีตแล้ว ไม่ต้องไปวิตก วิจารณ์หรือ โยมยังคิดได้ ถ้าโยมยังคิดได้ว่าเคยปฏิบัติมา แล้วอยากจะมาปฏิบัติ นี่สำนึก สำนึกรู้ดีที่สุด ถ้าสำนึกที่ดีที่สุด แค่นี้มันก็คุ้มค่าแล้ว ถ้าไม่มีสติปัญญานะ เมื่อก่อนปฏิบัติมาแล้ว เดียวนี้ปฏิบัติไม่ได้เลย ก็ปล่อยชีวิตลอยลมไปเลย ว่าเชื่อกขาดเลย มันจะไปตกที่ไหนก็ช่างหัวมันแล้ว ว่าเชื่อกมันขาดแล้วแล้วแต่ลมจะพัดมันไป เราจะปล่อยชีวิตมันไปแบบนั้นมันก็เป็นเรื่องความคิดของเรา แต่พอจะมาปฏิบัตินะ อืม เมื่อก่อนเคยดี เดียวนี้จะเป็นอย่างไร

อดีต อดีตวางมันไว้ เอาปัจจุบันนี้ทำให้มันดีขึ้นมา ถ้าเราทำของเราดีได้มันก็จะ เป็นประโยชน์กับเราได้ ฉะนั้น สิ่งที่มีสติ มีปัญญานะ นี่คนที่มีความรู้ คุณมองชีวิตแม่ของสามี มองชีวิตของผู้เฒ่า ผู้แก่ เวลาเขาตายไป เขาเจ็บไข้ได้ป่วยมันสะท้อนใจ อันนี้เป็นประโยชน์แล้วละ นี่เพราะอะไร? ถ้าคนมีสติปัญญานะเราจะมองสิ่งใดมันเอามา

เดือนหัวใจของเราไป เอามาเดือนหัวใจของเรา พระเราไปเที่ยวป่าช้า ไปดูซากศพก็เพื่อเดือนสติเรา เราไปดูซาก ศพ คนอื่นตาย แล้วก็มาเดือนตัวเองว่าเราจะตาย

ทีนี้พอเราเห็นอย่างนี้ เราดูชีวิตของคนอื่น แล้วเรามาสดสังเวช อันนี้เป็นประโยชน์แล้ว ถ้าเป็นประโยชน์นะ นี่เป็นประโยชน์แล้วทำไมมันทุกข์ล่ะ? เป็นประโยชน์ เวลาคนจะทำดีทุกคนวิตกกังวลหมดเลย เวลามันจะเล่นไฟ มันจะไปเที่ยวบาร์นะมันไม่เคยคิดหรอก มันขเงินไปหมดเลย พอหมดตัวแล้วกลับมา หมดแล้ว แล้วก็ไปกู้หนี้ยืมสินใช้ต่อไป แต่เวลาทำดีนะ หนุนก็ลำบาก นี่ก็ไม่ได้ จะทำดี แหม มันอุปสรรคเยอะไปหมดเลย แต่ถ้าจะไปเล่นไฟนะ จะไปเที่ยวบาร์นะ ปะๆ ไม่ต้องคิดเลย ไปกลับมาแล้วค่อยคิดได้ แต่นี่พอมันจะทำดีก็คิดอย่างนี้ อยู่ หนุนก็ลำบาก นี่ก็ลำบาก หนุนก็ทำไม่ได้ กิเลสมันแย่งชิงเอาไปกินก่อน มันแย่งชิงที่เราจะตั้งใจทำดีเอาไปกินก่อน ตั้งสติให้ดี ๆ นะ ตั้งสติให้ดี ๆ สำนึกรู้ให้คิดเป็นประโยชน์มาก

ข้อ ๑๔๕๔. ข้อ ๑๔๕๕. ไม่มี ข้อ ๑๔๕๖. นะ อันนี้เหมือนกันเลย

ถาม : ๑๔๕๖. เรื่อง "สอบถามเรื่องปฏิบัติและความฝัน"

กราบเท้าหลวงปู่ กราบขอบพระคุณหลวงปู่ที่ได้เมตตาตอบคำถามผมเสมอมา โดยเฉพาะเรื่องโลกธรรม ๘ ที่ผมกำลังเผชิญอยู่ ผมฟังซ้ำแล้วซ้ำเล่า พิจารณาตามจนเกิดสังเวชตัวเอง บางครั้งก็น้ำตาไหล หลวงปู่พูดถูกทุกอย่าง จิตผมเสื่อม เคยควบคุมใจ ควบคุมความคิดและอารมณ์ได้ กลับต้องกลายมาเป็นทาสมันอีกครั้ง เพราะใจไม่เคยสูญเสียสิ่งที่รักที่เคยยึดมั่นมาตลอด มันทรมาณมาก ตอนนี้อยู่ได้สติกลับมาแล้ว และกลับมาสู้กับมันอีกครั้ง ผมจะยึดมั่นในคุณพระรัตนตรัย ไม่ยอมปล่อยให้ใจกลายเป็นคนพาล ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นจะเลือกกินแต่อารมณ์ที่ดี จะไม่ทิ้งการภาวนาไม่ว่าจะทำได้ น้อยหรือมากก็ตาม จะภาวนาทุกวัน

ผมเคยภาวนาคูความทุกข์กายขณะที่ยังปวดต่อนั่งสมาธิ และจับได้ว่าถ้าแยกตัวเรากับความปวดออกจากกัน แล้วคอยระวังความอยากหายปวดที่มันเกิดเร็วออกมาเป็นระยะๆ มันจะไม่ปวด ถึงปวดก็ไม่มากพอทนได้ แล้วมันจะไม่ทุกข์ คำถามคือ

๑. ตอนนี้ทุกข์ใจผมเด่นมาก ผมเปลี่ยนมาจับความทุกข์ใจแทน ใช้วิธีเดียวกันกับ
 คุกาย คือคุกวนทงใจ คุกอรมณั้ทึ่ไม่ชอบใจ แล้วถามว่าเอ็งอยากอะไรอยู่ ถ้ามันหาเหตุได้
 มันก็จะดับไป แบบนี้ใช้ได้ไหมครับ หรือควรทำอย่างไรต่อไป

๒. ถึ่ก่อนผมภาวนาจนหลับเหมือนเคย ผมฝันเห็นหลวงปู่่มัน ถึงจะไม่เห็นหน้า
 ท่านชัด แต่ก็รู้ว่าเป็นท่านแน่ๆ เหมือนท่านเดินทางมาจากที่อื่น สะพายกลดมาด้วย ท่าน
 มาที่ศาลาเล็กๆ ที่ผมนั่งอยู่ ท่านยื่นกลดกับผ้าเล็กๆ ผืนหนึ่งให้ ผมก็เอากลดนั้นไปเก็บ
 และเอาผ้าไปซัก เหมือนผมเป็นพระอุปัฐฐากท่าน แล้วผมก็ตื่นขึ้นมา จิตมันนิ่งและมี
 กำลังใจเพิ่มขึ้นเหมือนออกจากสมาธิ พยายามตีความหมายความฝัน แต่ก็ตีไม่ออก
 จำเป็นต้องตีความหมายความฝันแบบนี้ไหมครับ กราบขอบพระคุณล่วงหน้า ผมจะ
 พยายามรีบเรียนให้จบ

(นี่พูดถึงเขาถามมานะ เอาข้อที่ ๑)

ถาม : ๑. ตอนนี้ผมทุกข์ใจมาก ผมเปลี่ยนมาจับความทุกข์ในใจแทนวิธีคุกาย
 คือคุกวนทงใจ คุกอรมณั้ทึ่ไม่ชอบใจ แล้วถามว่าเอ็งอยากอะไรอยู่? หาเหตุให้ได้
 มันก็จะดับไป

ตอบ : อันนี้เป็นปัญญาอบรมสมาธิเนาะ ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ สมาธิอบรม
 ปัญญาก็ได้ ถ้ามันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ หรือสมาธิอบรมปัญญา สิ่งที่ผ่านมาแล้วก็ให้
 มันผ่านไป ทุกข์มากทุกข์ๆ คน ถ้ามันทุกข์นะ คนเราจะทุกข์หรือจะมีความสุขมันอยู่ที่มี
 สติปัญญา มีสติปัญญานะมันเหมือนกับเราอยู่กับปัจจุบันใจ ในปัจจุบันนี้ นี่เขาบอกเขา
 จะรีบเรียนให้จบ เขาไปเรียนอยู่เมืองนอก ถ้าเรียนอยู่เมืองนอกเราก็ชวนขวยการเรียนสิ
 ดิชะด้วย ดิจะให้มีสติ มีปัญญาอย่างนี้ ถ้าไม่มีสติปัญญานะ เวลาไปเรียนมันก็ไปเที่ยวเล่น
 อยู่นั่นนะ

เวลาคนไปเรียน เรียนไม่จบกลับมามันไม่มีอะไรคิดไม่ติดมือมา แต่ถ้าไปเรียนๆ
 นะ เราเรียนเอาหน้าที่การงานของเรา มา นี่เวลาเรียนมันมีปัญญาขึ้นมา เห็นใหม่ มีเวลา
 ขึ้นมาเราก็จะภาวนา ถ้าภาวนานี้เราก็ภาวนาของเราไป เพราะการภาวนาจะทำให้สติ ทำ
 ให้จิตมันมีสติ มีปัญญา การศึกษาเล่าเรียนมันก็เป็นขึ้นเป็นอัน เห็นใหม่ สำนึกรู้ เวลา
 สำนึกในตัวคนของเรา สำนึกดีมันเป็นความที่ดี ถ้าเราไม่สำนึกนะ เราบอกเราทำดีแล้ว

ทุกคนมีเพื่อนหรือมีพ่อแม่สอนลูก ลูกบอกว่าทำดีแล้วๆ เราดีที่สุดแล้ว เราดีที่สุดแล้ว มันไม่สำนึกมัน มันไม่พัฒนาขึ้น ไม่ดีขึ้นใจ แต่ถ้ามันพัฒนาขึ้น มันดีขึ้น เพราะ เพราะ เรามีสติ มีปัญญาเรารู้เท่า

ถ้าเรามีสติ มีปัญญาเรารู้เท่า เห็นไหม มีสติปัญญาเพราะเหตุใดละ? มีสติปัญญาก็ การภาวนา การภาวนาจะทำให้คนมีปัญหา ทุกคนบอกอยากมีปัญหา อยากรู้เท่าทันคน นี้ อยากมีปัญหาๆ แต่ทำความสงบไม่ได้ ทำความสงบของใจเข้ามา แล้วมีปัญหาขึ้นมา เห็น ใหม มันรู้เท่าทันตัวเอง แล้วมันก็ไม่เป็นเหยื่อใจ ไม่เป็นเหยื่อให้คนอื่นมาน้อมนำเราไป ถ้าไม่มีคนอื่นมาน้อมนำเราไป เราเองมีสติปัญญา พอมีสติปัญญามันสำนึกรู้ ถ้าสำนึกรู้ สำนึกตัวตนของเราขึ้นมา นี้เราทำหน้าที่อะไรตอนนี้ ตอนนี้เราทำหน้าที่อะไร เรา มาศึกษาเล่าเรียนใช่ไหม ถ้าเรามาศึกษาเล่าเรียน แล้วเรามาศึกษาเล่าเรียน นี้ถ้ายังอยากเรียน ดี เข้าห้องสมุด วิจัยของเรา คู่มือของเรา ทำประโยชน์กับเรา

นี่แล้วถ้ามันเรียนจบแล้ว เห็นไหม คนจบแล้ว คนนี้มีปัญญา ปัญญาขึ้นมาเพื่อ เป็นวิชาชีพก็มีอาชีพ พอมีอาชีพขึ้นมาเลี้ยงชีพได้ พอเลี้ยงชีพได้แล้วเราจะปฏิบัติ แล้วเรา จะเอาคุณงามความดีขนาดไหนเราก็ชวนขวยเอา แต่ตอนนี้ถ้าจะเลี้ยงชีพเราเลี้ยงชีพด้วย อะไร เราเลี้ยงชีพด้วยอะไร ถ้าเรายังเรียนอยู่ ต้องเรียนให้จบ ถ้าเรียนให้จบ การเรียน การศึกษามันก็ต้องใช้ปัญญา ถ้าปัญญา ถ้าเรียนเราก็กลับมาที่นี้ไง แล้วพอเรียนเสร็จแล้ว การภาวนามันจะหมุนกลับไปการศึกษาเล่าเรียนให้มันจบได้เร็วขึ้น นี้เพราะมันศึกษา ศึกษาจากใจเรา ถ้าใจเราดี ใจเรามีหลักมีเกณฑ์ก็ใช้ได้

ฉะนั้น เขาถามไป ถามว่าสิ่งที่ว่าเดี๋ยวนี้ทุกข์ใจมันเด่นขึ้นมา เปลี่ยนจากการดูกาย มาดูใจ มาดูเวทนา ใจมาดูอารมณ์ต่างๆ อูบายวิธีการเราเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำอะไร ทำอยู่ซ้ำๆ ซากๆ กิเลสมันหัวเราะเยาะเลย นี่นักภาวนามันต้องมีปัญญาลิ นักภาวนาทำไม มันเซ่อขนาดนี้ละ นี้ทำไมมันหลอกง่ายมาก กิเลสมันบอก โอ้ย มึงง่ายเกินไป มึงหลอก ได้ง่ายๆ เลย มึงมีหัวคิดชะง่อนยลิต กิเลสมันอยากจะพูดอย่างนี้ไง แต่มันไม่ได้พูด ไม่ได้ พูดทำให้เรางงๆ นี้ถ้าเราใช้ปัญญาของเราไป เราใช้ปัญญาเราจะเข้าใจ ใ้ไปศึกษา ธรรมะมาก ศึกษาทุกอย่างเลย แต่เวลาปฏิบัติของเราเราจะทำอย่างไรต่อไป

ถ้าทำต่อไปได้ ทำต่อไปได้มันรู้ บังคับตั้งนะ เรารู้เอง เห็นเอง เรารู้จริงของเราเอง รู้จริงเพื่อมาสอนใจเรา ถ้าใจเราสอนได้มันอยู่ในสติปัญญาของเรา มันเป็นประโยชน์กับ

เราแล้ว ใอนี้ปฏิบัติไป สำนึกรู้ๆ ไปเรื่อยๆ สำนึกถึงตัวเรา มีสามัญสำนึกนี้ มีสามัญสำนึก ก็มีสติ เวลาที่มีสติองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกก่อนจะนิพพาน เห็นไหม นี่ท่ามกลางสงฆ์ “ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย”

ความประมาทกับชีวิต ความประมาท นี่หน้าที่การงานของเรา เราศึกษา เราเล่าเรียน เราประมาทชีวิตของเรา เราประมาทเอง แต่ถ้าเราไม่ประมาทนะเรามีสติปัญญา สำนึกรู้สำคัญมากเลยจะทำให้เราฟื้นกลับมาหมด ถ้าฟื้นกลับมา แล้วฟื้นกลับมาคือเรายังมีชีวิต เราฟื้นกลับมาคือเรายังมีโอกาส ถ้าใครผิดพลาดมาก็ยังแก้ไขได้ ทีนี้ทางโลก พอผิดพลาดมาก็ประชดตัวเอง ทำร้ายตัวเอง ประชดตัวเองทำให้เสียหายมันไป เห็นไหม เขาไม่สำนึกตัวแล้วเขายังซ้ำเติมตัวเองไป แต่ถ้าเราสำนึกของเรา เราผิดพลาดสิ่งใดมาเราวางไว้ แต่เรายังมีสำนึกที่จะแก้ไขได้เพราะเรายังมีสติ มีปัญญา ยังมีชีวิตอยู่ ทำได้ ทำต่อไป

ถาม : ๒. คืบก่อนภาวนาจนหลับไป ผันเห็นหลวงปู่มัน เห็นหน้าท่านไม่ชัดแต่รู้ว่าท่านแน่ ท่านเดินทางมาจากที่อื่น เอากลดมาด้วย สะพายมาที่ศาลาที่ผมนั่งอยู่ ท่านยื่นกลดนั้นกับผ้าเล็กๆ ผันหนึ่งให้เอาผ้านั้นไปซัก

ตอบ : ฉะนั้น พอเวลาเขาตื่นขึ้นมาแล้ว เวลาตื่นขึ้นมามันมีความดีใจมาก ฉะนั้น สิ่งที่เขาถามว่า

ถาม : จำเป็นจะต้องตีความหมายของความฝันหรือไม่ครับ

ตอบ : ไม่จำเป็น มันไม่จำเป็นหรอก เวลาเราไปกินอาหาร เราไปกินอาหาร หรือเรากินข้าว เรากินเสร็จแล้วเราต้องไปสืบหาอาหารมาจากไหนไหม เรามีเงินมีทองเราก็ซื้อ มาซื้อมาก็กินเพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตแล้วร่างกายแข็งแรงเพราะอาหารนั้นไม่เป็นพิษ อาหารนั้นเป็นประโยชน์กับร่างกายนี้ร่างกายก็ดี ความฝัน ความฝันเราฝันว่าหลวงปู่มัน นี่นั่งภาวนาอยู่แล้วหลวงปู่มันท่านเดินมา ท่านยื่นกลดให้เรา

นี่ถ้าเราฝันนะ พอฝันแล้วมันมีความสุขไหม? ปลื้มใจทั้งนั้นแหละ ลองฝันว่าหลวงปู่มันมาหา อยู่ๆ ดูดโค่งเลยละ ลองฝันว่าครูบาอาจารย์มาหา มันปลื้มใจ ความปลื้มใจเราเก็บไว้ นี่เวลาทุกข์ใจไม่มีใครบอกว่าเราทุกข์เลย มีแต่เราคนเดียวบ่นว่าทุกข์ๆ ไม่มี

ใครทุกข์เหมือนเราเลย แต่เวลาเราฝันก็เป็นฝันของเรา ไม่มีใครรู้กับเรา เรานอนฝันอยู่คนเดียว ไม่มีใครรู้ว่าเรานอนฝันเรื่องอะไรหรอก ถ้าเรานอนฝันเรื่องอะไรเราก็เก็บความสุขอันนี้ไว้ในใจ เราต้องไปสืบค้นอะไรล่ะ?

กินข้าวแล้วใช้ไหม นี่กินข้าวจานนี้เสร็จแล้ว ข้าวนี้ข้าวในประเทศหรือข้าวนอกประเทศ แล้วไอ้คนที่มันเอาข้าวมาทำ ข้าวนี้มันเป็นข้าวพันธุ์อะไร เอ๊ะ แล้วอาหารที่กินมันไปสืบอะไร? ไม่ต้องไปสืบ แต่ความฝันที่มันฝังใจนี้มันฝังใจ พุดอีกเมื่อไหร่ก็ได้ จะพุดถึงเมื่อไหร่ก็ได้ ถ้าฝัน ฝันนะ เห็นไหม นี่ความฝัน สิ่งที่ครูบาอาจารย์ท่านมาเรารับไว้ ฉะนั้น เวลาทางโลกเขาบอกความฝันไม่ใช่ความจริง ความฝันเป็นของคนที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ เพราะวิทยาศาสตร์ ความฝันมันเป็นการเพ้อเจ้อ ถ้าเป็นความจริงคือชีวิตประจำวันเป็นความจริงของเรา นี่วิทยาศาสตร์เขาคิดกันอย่างนั้น

ฉะนั้น สิ่งที่เราฝันเราก็เก็บไว้ในใจ เพราะคนเรานอนฝันก็มี คนที่ไม่เคยฝันเลยเขาจะแปลกใจว่าไอ้คนที่ฝันๆ มันปกติหรือเปล่า นี่จิตของคนมันไม่เหมือนกัน ฉะนั้นจิตของคนไม่เหมือนกัน ฝันนะ แล้วบางคนฝันละเอียด ฝันปานกลาง ฝันเลื่อนลอยมันก็มีอีกนะ บางคนฝันนี้ฝันเป็นตัวเลขเลย ดีความกันจะไปแทงหวยโดนกินหมดทุกที นั่นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เป็นความเชื่ออีกอันหนึ่ง แต่ความฝันของเรามันเป็นฝันถึงครูบาอาจารย์ ท่านมาให้ความสดชื่นกับชีวิตของเรา ท่านให้เราอบอุ่น ท่านให้ว่าเรานี้เราเป็นศิษย์ที่มีครู

นี่เราก็เก็บไว้ปลื้มใจคนเดียว จะไปตีความหมาย จะไปรื้อค้นสิ่งที่เป็นความฝันจะพิสูจน์ พิสูจน์เรื่องอะไร? เพราะที่มาไม่เหมือนกัน จิตของคนที่เกี่ยวข้องตายเกิดมันไม่เหมือนกัน ถ้ามันไม่เหมือนกัน สิ่งที่ไม่เหมือนกัน เห็นไหม คนไม่ฝันมันก็คือไม่ฝัน ไอ้คนจะฝันมันก็คนจะฝัน แล้วคนฝันสะปะสะปะมันก็ฝันสะปะสะปะ แต่ของเราฝันที่ไรฝันถึงครูบาอาจารย์ทุกที ถ้าฝันถึงครูบาอาจารย์ทุกทีมันก็เหมือนต้นไม้ ต้นไม้ได้รดน้ำทีหนึ่งมันก็สดชื่นทีหนึ่ง ต้นไม้ปล่อยให้มันเหี่ยวเฉา ถึงเวลามันก็เหี่ยวเฉาของมันไป

ฉะนั้น ถ้าวรณดิถีสักหนหนึ่ง ต้นไม้ที่มันเหี่ยวเฉามันก็สดชื่นขึ้นมา จิตใจของเราก็เหมือนกัน ถ้าเราได้ฝันดีเราก็เก็บไว้เป็นหัวใจของเรา แต่ถ้าเป็นการปฏิบัติ ถ้าเป็นการปฏิบัติที่มีครูบาอาจารย์ท่านบอกท่านไม่ให้เชื่อเรื่องอย่างนี้ ให้เรื่องเป็นปัจจุบันธรรม ให้เรื่องเป็นพุทธศาสตร์ เป็นความจริงนะ ถ้ามีสติคือสติจริงๆ เวลาจิตสงบขึ้นมาเนี่ยสงบแน่นอน จิตสงบขึ้นมา มีความสุข มันมีความสุข มันมีตัวตน นี่พอจิตมันสงบขึ้น

มาแล้วว่างๆ ว่างๆ ใอันั้นเป็นการเพื่อเจ้อทั้งนั้นแหละ มิจฉาสมาธิ ถ้าเป็นสัมมาสมาธิพูด
สิ่งใดไม่ได้เลย มันเป็นเรื่องหาสาระข้อเท็จจริงเลย

ถ้าข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนี้ นี่ถ้ามันสงบเข้ามา สงบแล้วเราก็คงฝึกหัดใช้ปัญญา
อย่างไร ถ้าใช้ปัญญามันเป็นภาวนามยปัญญา มันภาวนาของมันไป มันเป็นความจริง
อย่างนี้ ถ้าเป็นความจริงอย่างนี้บ๊อบเขาก็จะบอกว่าการเพื่อฝัน การฝันต่างๆ มันยังไม่เข้าสู่
มรรค มันเป็นความเลื่อนลอย มันไม่เป็นความจริง อันนี้ก็ถูกต้อง ถ้าพูดอย่างนี้มันก็ถูก
แต่คนเรานี้ คนเราจะเป็นจะตาย คนเรา เห็นไหม คุณสิคนเราไม่มีอะไรเป็นที่พึ่งเลย ครูบา
อาจารย์ท่านพูดบ่อยนะ เราอยู่กลางทะเล แม้แต่ซากศพที่ลอยมาเราจะจมน้ำเราก็ต้อง
อาศัยเกาะซากศพนี้เข้าฝั่ง

ซากศพยังต้องเกาะเลย อยู่กลางทะเล อยู่กลางทะเล ลอยค่ออยู่กลางทะเล แล้วเรา
เหน็ดเหนื่อยมาก เราไม่มีสิ่งใดพึ่งอาศัยเลย มีซากศพลอยผ่านมา เรายังต้องเกาะซากศพ
นั้นไว้ก่อน ประทั่งชีวิตไว้เพื่อให้เข้าฝั่งได้ นี่ถ้าคนยังภาวนาไม่เป็น ถ้าคนภาวนาเป็นแล้ว
คนที่ว่ายน้ำเป็น คนที่เขาวิ่งเร็ว มีแพ เขาเอาเรือ แพเขาเข้าฝั่งได้ การภาวนาของคนมันมี
หลายระดับ การภาวนาของคนใช้ไหม อย่างนี้ถ้าพูดถึง โอ้อโฮ เขาบอกหลวงพ่อกับผมฝัน
เห็นหลวงปู่มันเลย อย่างนี้มันต้องตีความใหม่ มันมีความสุขอย่างนี้ แล้วหลวงพ่อกับบอก
โอ้ย ฝันนี้เป็นจริงเลย เขาก็บอกว่า เออ โอ้หงบนี้มันสอนให้คนฝันวัย โครปฏิบัติฝันเป็น
พระอรหันต์หมดเลย

นี่เขาก็จะว่าโอ้หงบสอนไม่เป็นอีกแล้ว แต่ถ้าสอนเป็นเลยนะ มิ่งภาวนาเลย ให้
เข้ามาบรรคหมดเลย แล้วทุกคนเป็นพระอรหันต์หมดเลย แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้ายังทำไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จญาณพุทธกิจ ๕ เข้าขึ้นมาจะเสด็จ
ญาณคว้าใครมีอำนาจวาสนา แล้วชีวิตเขาสั้น ไปเอาคนนั้นก่อน เสด็จญาณเลยนะว่าใครมี
อำนาจวาสนา ไม่ใช่ว่าเห็นมนุษย์เอาสวิงซ้อนเลย จะรู้สัตว์ ขนสัตว์ มันไม่มีอยู่จริง มัน
ไม่มีอยู่จริง ฉะนั้น พอไม่มีอยู่จริง เวลาคนที่เขามีอำนาจวาสนาเขาภาวนา อำนาจวาสนา
มาจากไหนล่ะ?

อนุพุพพิกถา เวลาจะสอนคนก็สอนเรื่องทาน สอนเรื่องทานนะ ทำบุญกุศลนะ
พอเขาทำทานของเขา จิตใจของเขาก็เป็นบุญกุศล จิตใจเขาก็เป็นสาธารณะ จิตใจเขาเบิก
บาน พอเขาเบิกบานแล้วก็สอน ถ้าทำบุญแล้วก็ไปสวรรค์ ถ้าไปสวรรค์ นี่ผลของ

วิญญูฯ ถ้าผลของวิญญูฯให้ถือเนกขัมมะ ถ้าเนกขัมมะถือเป็นนักบวช เป็นนักบวช พอจิตใจเขาเป็นนักบวชแล้ว เขาพร้อมแล้ว เขาพร้อมที่เขาจะเข้าสู่ความดี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์อริยสัจเลย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์ นี่พวกเราอย่าไม่มีอะไรเลยนะ พอบอกว่าทุกข์ อยู่ดีๆ ให้แบกชุงคนละท่อน เราอยู่กันปกตินี้ ไปถึงอาจารย์บอกให้เอาชุงคนละท่อนแบก แจกชุงเลยเอ็งแบกกันไว้ อยู่ดีๆ ก็เอาทุกข์มาไว้บนไหล่

ฉะนั้น เขาถึงบอกว่า โอ๊ย ทุกข์นิยมไม่เอา ทุกข์นิยม โอ๊ย ชีวิตนี้ปรารถนาความสุข อยู่ดีๆ ก็เอาทุกข์มาใส่คอเลย ทุกข์นิยมไม่เอา แต่เวลาจิตใจเขาเป็นสาธารณะจิตใจเขาเป็นผู้ที่พร้อมที่จะแบกหาม เขาแสวงหา เขาอยากเห็นกิเลส เขาแสวงหา คนที่เขาแสวงหาเราเอาชุงให้เขาท่อนหนึ่ง เขาเอาชุงไปเรื่อย เอาชุงไปแปรรูป เอาชุงนี้ไปสร้างบ้าน สร้างเรือน เขาได้ชุงท่อนหนึ่งเขาไปสร้างบ้าน สร้างเรือน เขาไปทำประโยชน์มหาศาลเลย

นี่ไงถ้าจิตใจเขาพร้อมใจ ถ้าจิตใจเขาไม่พร้อม โอ๊ย ทุกข์นิยม ไม่ไหว ไม่ไหว ทุกข์เกินไป เพราะจิตใจเขาไม่พร้อมใจ ถ้าจิตใจเขาไม่พร้อมเขาเทศน์เรื่องทาน ให้มีทานของเขา ให้มีความขยันหมั่นเพียรของเขา พอจิตใจเขาพร้อมแล้วนะ นี่พูดถึงอริยสัจเขาหยิบจับได้ เขาไปพิจารณาของเขาได้ เขาจะเป็นประโยชน์ของเขาได้ นี่เวลาสอนมันสอนกันอย่างนี้

ฉะนั้น บอกว่าเรื่องของความฝัน มันเป็นแบบว่าคนเราลืมนึกคฤคาลาน จิตใจเขาไม่มีอะไรเป็นที่พึ่งเลย ถ้าเขาฝันถึงหลวงปู่่มั่น เขาฝันถึงครูบาอาจารย์มันก็เป็นที่ยึดใจ ถ้าตื่นใจแล้วบอกผิดหรือ? มันก็ไม่ผิด แล้วบอกมันถูกหรือ? มันก็ยังไม่เข้าอริยสัจ มันก็ไม่ถูก แต่มันก็ไม่ผิด มันไม่ผิดหมายความว่าให้จิตใจของเขามีที่พึ่ง ให้จิตใจของเขามีความเป็นไป ถ้าจิตใจของเขามีความเป็นไปมันก็เป็นประโยชน์มา ใอันนี้พูดถึงว่าฝัน นี่มันฝันถูกไหม? แล้วมันเป็นความจริงไหม? ถ้ามันเป็นความจริงเราก็แบบว่าถ้าสำนักกู๋นะ สำนักตัวเราแล้ว เราจะได้ขยันหมั่นเพียรของเราขึ้นไป

ฉะนั้น ไม่ต้องไปตีความอะไร ฝันแล้วก็คือฝัน นี่ดินะมาพูดกับนักฝันด้วยกัน พอคุยกับนักฝันด้วยกันมันก็ เออ ถ้าฝันอย่างนี้มันก็ไม่เสียหาย ฝันอย่างนี้เราก็เก็บไว้เป็นเครื่องบำรุงหัวใจของเรา แต่ถ้าเราปฏิบัติต่อเนื่องขึ้นไปมันจะละเอียดไปกว่านี้ มันจะเป็นขึ้นเป็นอัน เป็นมรรค เป็นผล เป็นสัจจะความจริง แล้วมันจะพัฒนาของมันขึ้นไป

ความฝันมันก็เหมือนศรัทธา ศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้ แต่เพราะศรัทธาความเชื่อเราถึงมา ค้นคว้าศึกษาเรื่องศาสนา ถ้าเราเป็นความฝัน ความฝันเป็นอาการของใจ ถ้าใจสงบแล้ว ถ้ามันใจเห็นอาการของใจ มันจับต้องของมันได้มันจะเห็นกิเลสของมันได้ มันจะแยกแยะของมันได้ มันจะปฏิบัติของมันได้ มันเป็นอีกขั้นตอนหนึ่ง

ฉะนั้น เขาบอกว่าต้องตีความหมายนั้นใหม่? ต้องอะไรใหม่? คำว่าตีความหมาย คือว่าเขาบอกว่าการภาวนาเขาจับทุกข์ที่ใจ นี่ก็เหมือนกัน อาการอย่างนี้ควรเอามาจับไป พิจารณาบ้างไหม? เราก็กิจาณาได้ แล้วมันจะตีความสิ่งใดได้ล่ะ? มันจะตีความ ถ้ามันจับได้ มันพิจารณาได้มันก็แยกแยะได้ มันเป็นเชิงลึกนะ เป็นการปฏิบัติเชิงลึกแต่ละบุคคลมันจะไม่เหมือนกัน เราจะบอกว่าถ้าเป็นโยมขณะนี้ไม่เสียหาย มันเป็นการแบบว่า ให้เรามีความชุ่มชื่นในหัวใจ แต่ถ้าเป็นการปฏิบัติต้องให้จิตสงบเพราะฝัน ไม่ใช่ความจริง มันเป็นความฝัน

ถ้าความจริงนะเราต้องนั่งสมาธิจิตจะสงบ ถ้าจิตสงบแล้วมีสติปัญญาพร้อม เห็น รู้เห็น มีสติสัมปชัญญะ รู้พร้อม รู้ตัวทั่วพร้อม รู้เห็นตามความเป็นจริง แล้วพิจารณาไป รู้เห็นตามความเป็นจริงแล้วเกิดถ้าเป็นไตรลักษณ์ขึ้นมามันเห็นตามความเป็นจริง เห็นกัน ซึ้งๆ หน้า เห็นกันเป็นปัจจุบัน ไม่ใช่เห็นกันโดยการเพ้อเจ้อ เพื่อฝันกันไป เพื่อเจ้อ เพื่อ ฝันมันเป็นอย่างนี้ ฝันดิบ ฝันสุก ความรู้สึกนึกคิดเป็นอย่างนี้หมด แล้วถ้ามีสติปัญญา มัน ปล่อยวางเข้ามามันมีสัมมาสมาธิของมัน แล้วมันจับต้องได้มันทำของมันชัดเจนของมัน ชัดเจนของมัน มันจะเป็นประโยชน์กับมัน เห็นใหม่ ทีนี้ถ้าอย่างนั้นมันก็ก้าวเดินเป็นขั้น เป็นตอนขึ้นไป อันนี้เป็นประโยชน์นะ

ฉะนั้น สิ่งที่ตามมามันไม่มีความเสียหาย ให้สำนึกรู้ เราทุกข์ เรายาก เราเคย ปฏิบัติมา นี่เขียนมาว่ามีความทุกข์ยากมาก สิ่งที่เคยทำความดีมาเดี๋ยวนี้กิเลสมันครอบงำ กิเลสมันทำให้เราทุกข์ เรายาก เห็นใหม่ ถ้าเราทุกข์ เรายาก ถ้าไม่มีสติปัญญา พอมันมี กิเลสครอบงำ เราประชดชีวิตเราทำเราเสียหายไป แต่ถ้าเรามีสำนึกรู้ เราทำคุณงามความดี ของเรา เพื่อประโยชน์กับเรานะ สำนึกรู้กับชีวิต นี่เป็นคุณประโยชน์กับชีวิตนี้ เป็น ประโยชน์กับเรา เอวัง